

Liburuak

KRITIKA

Tartariarren basamortua.
Dino Buzzati. (Itzultzailea: Josu Zabaleta).
Alberdania-Elkar. 302 orrialde. 15,50 euro.

Helduen literatura
Saioa Ruiz Gonzalez

Harmoniarik ez, mesedez

“DINO BUZZATIREN Tartariarren basamortua eleberriak inor ez du hotz edo epel uzten”. Halaxe dio Josu Zabaletak, idazle italiarraren lana euskaratuta, oparitzen digun itzulpen lortu honen hitzaurrean. Eleberri gogorra da, orrialdeak pasa ahala itomena eragiten dizuna baina, aldi berean, utzi ezin duzun horietakoa. Hemen ez da inolako gerra ez kutsu odoltsurik ageri, zertarako? Buzzatik ez du horren beharrik. Nahikoa izan du gizona, edo gizonak, harresiz inguratutako espazio mortu batean kokatzearekin beren beldurrak, historia edota pentsamenduen bitartez, irakurlea, ihesi doan denbora berreskuratzinari buruzko gogoetara bultzatzeko.

Giovani Drogok, Bastiani Gotorlekura iritsi zenetik egunak, hilabeteak, urtaroak, pasatzen ditu paisaia mortu betiberari begira, zerumugatik etsaia noiz iritsiko den zain. Arau militarren zurruntasuna, pareta atzeko uraskaren zarata eta gaueko zapata hotsak zera desiragarriak bilakatu dira Drogoren eguneroko bakardade horretan. Bere bizitza higituz joango da inoiz iritsiko ez den gertaera handi baten zain. Non gelditu dira abenturaz jositako gaztaro garaiak, amodioak, lagunak, arduragabeko momentuak?

Idazleak, Bastiani Gotorlekua inguratzen duen basamortu horretara zuzentzen du gure arreta, pertsonaia bera ez baita gai haren islan bere irudia identifikatzeko. Aukera galduen eremua, hustasuna, desbizitza aurrean zabaltzen zaion arren ez da ikus-teko gai.

Betiereko zirkuluaren ideia antzematen dugu; Drogok, bera bezala gotorlekuan bizitza osoa eman zutenen oinordekotza hartzen du, ondoren etorriko direnek haren lekua hartuko duten bezala, etenik gabeko gupil batean.

Zenbatek sumatu du bizitzari so egunak igarotzen dituela, run-runka ari den etengabeko erritmo bati jarraituz? Gugandik at datorren musika baten pean bizi gara, hasieran gorrotagarri dena baina, azkenik, automatismo osoz geure egiten duguna. Gutxika orkestraren instrumentu bilakatzen gara, notak entzuteari utziz, zuzendariak jotzeari uzteko agindu arte. Baina agindua ez da kanpotik iritsiko, gupila eten ezin den modu berean eta Drogoren bizitza aldatuko duen gertakari handia etorriko ez den bezala. Norberak eragin behar du aldaketa, bere bizitza eta kanpoko erritmoaren arteko melodia harmonikoan jausi gabe.

Beraz, begiak zabaltu eta belarriak zorrotz ditzagun. Basamortua eta desafinazioa antzemateko gai ez bagara, salduta gauden seinale. Momentu horietarako, konponbide gisa, Dino Buzzatiren Tartariarren basamortua berrirakurtzea gomendatuko nuke. ■

Ezteiek ez dituzte denak pozten

Txalapartak eta OQOk elkarrekin argitaratu dute Juan Alfonso Belmontesek idatzitako *Pinto oilarraren ezteiak* liburua. Natalie Pudaloven irudi ikusgarriekin jantzita publikatu da 3 urtetik aurrerakoei zuzendutako istorio hau. Pinto oilarrak Juliana konkistatzeko egingo dituen ahaleginak kontatzen ditu liburuak. Aspalditik zebilen oilarra neska-lagunarekin elkartu nahian

eta azkenean Remigia behiaren bitartekari-tzari esker lortuko du. Ezkontzak inguruko guztiak poztuko ditu.

Guztiak? Ez: Pinudiko Azeriak ezin baitu jasan halakorik. Amorratuta dago: nola ezkon daiteke neskatoa oilar kanpoeder horrekin? ■

Pinto oilarraren ezteiak.
Juan Alfonso Belmontes.
Txalaparta-OQO.
40 orr. 13 euro.

XVIII. mendeko lapurterazko solasaldia

Manuel Padillak Euskal Hizkuntzalaritza eta Filologiako masterraren baitan egindako tesiaren laburpena argitaratu du Euskaltzaindiak. XVIII. mendeko lapurterazko eskuizkribu baten transkripzioa eta azterketa da Padillak aurkeztzen diguna, *Kadet eta Bettiriño* solasaldiarena, hain zuzen. Eskuidatzia, liburuaren sarreran azpimarratzen zaigun legez, ez da edonolakoa: 205 orrialde ditu eta lehen mailako lekukotasuna da mende hartako nafar-lapurteraren corpusa emendatzeko. Anonimoa izateak, Hazparneko euskararen lekukotasun zaharrena izateak, irakurle femeninoari zuzenduta egoteak edo hika idatzita egoteak oso idazlan berezi bihurtzen dute, aztertze oso interesgarri. ■

Kadet eta Bettiriño.
Manuel Padilla (edizioa).
Euskaltzaindia.
334 orrialde.
15,60 euro.